

Sygn. akt III KK 48/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **A. K.**

skazanego z art. 180a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 2 marca 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść, od wyroku Sądu Rejonowego w B.,

VI Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w K.,

z 28 maja 2019 r., sygn. akt VI K (...),

uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w B., VI Zamiejscowemu Wydziałowi Karnemu z siedzibą w K. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 27 marca 2019 roku Prokuratura Rejonowa w P. skierowała do Sądu Rejonowego w B., VI Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w K. akt

oskarżenia przeciwko **A. K.** oskarżając go o to, że: w dniu 10 lutego 2019 roku w K. w województwie (...) prowadził na drodze publicznej samochód osobowy m-ki R. o nr rej. (...), pomimo wydanej przez Starostę p. decyzji nr (...) z dnia 28 stycznia 2014 roku o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi w ruchu lądowym, tj. o przestępstwo z art. 180a k.k. Do aktu oskarżenia dołączony został wniosek o wydanie - na podstawie art. 335 § 2 k.p.k. wyroku wobec A. K. bez przeprowadzania rozprawy i wymierzenie oskarżonemu uzgodnionej z nim kary grzywny w wysokości 70 stawek dziennych przy określeniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych, orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku oraz zasądzenie kosztów postępowania (k. 16 -18).

Wyrokiem wydanym w dniu 28 maja 2019 roku w sprawie, sygn. akt VI K (...), Sąd Rejonowy w B., VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w K. uwzględniając wniosek prokuratora złożony w trybie art. 335 § 2 k.p.k.:

1. oskarżonego A. K. uznał za winnego zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu, stanowiącego występki przewidziany w art. 180a k.k. i za to na podstawie art. 180a k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę grzywny w ilości 70 stawek dziennych, przy przyjęciu jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 20 złotych;
2. na podstawie art. 42 § 1a pkt 1 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego A. K. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku;
3. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego A. K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 210 złotych tytułem kosztów sądowych.

Orzeczenie to nie zostało zaskarżone przez strony postępowania i uprawomocniło się w dniu 5 czerwca 2019 roku.

Kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny, który zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o skazanie A. K. za zarzucane mu przestępstwo bez przeprowadzenia rozprawy, pomimo że okoliczności popełnienia przez oskarżonego czynu z art. 180a k.k. budziły wątpliwości, z uwagi na orzeczone przez Starostę proszowickiego okres, na który cofnięte zostały A. K.

uprawnienia do prowadzenia pojazdów kategorii B, C, B+E, C+E., którego koniec upływał w dniu 15 września 2016 roku, a więc przed dniem popełnienia przypisanego mu występku z art. 180a k.k., co powodowało, iż zarzucone mu zachowanie mogło wypełniać jedynie znamiona wykroczenia z art. 94 § 1 k.w.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego niniejszą kasacją wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w B., VI Zamiejscowemu Wydziałowi Karnemu z siedzibą w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co pozwolił ją uwzględnić w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma autor kasacji, że przedmiotowy wyrok został wydany z rażącym naruszeniem wskazanych w zarzucie kasacji przepisów prawa procesowego i materialnego, mającym istotny wpływ na treść orzeczenia.

Należy zauważyć, że odpowiada za występki z art. 180a k.k. sprawca czynu polegającego na tym, iż na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu, prowadzi pojazd mechaniczny, nie stosując się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Nie ulega więc wątpliwości, że znamiona tego występku zostaną zrealizowane wówczas, gdy wobec sprawcy wydano decyzję o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 stycznia 2019 r., sygn. akt II KK 558/17 (Prok. i Pr. - wkł. 2019, Nr 6, poz. 7): „Zachowanie sprawcze opisane w art. 180a k.k. polega na prowadzeniu pojazdu mechanicznego przez osobę, której decyzją właściwego organu zostały cofnięte uprawnienia do kierowania pojazdami. Warunkiem odpowiedzialności na podstawie art. 180a k.k. jest pozbawienie sprawcy uprawnień do kierowania pojazdami na mocy decyzji właściwego organu. Brak takiej decyzji oznacza, że nie zostało wypełnione wskazane znamię. Przestępstwo może popełnić tylko osoba, wobec której decyzja administracyjna zapadła, ale tylko w okresie, na jaki cofnięto tą decyzją uprawnienia”.

Cofnięcie uprawnień może oczywiście nastąpić w drodze decyzji administracyjnej. Uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi cofa starosta w przypadkach określonych w art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r.

o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2015 r., poz. 155 ze zm. – dalej jako u.k.p.), a także w przypadku określonym w art. 182 § 2 k.k.w. Podstawa cofnięcia uprawnień nie ma znaczenia, ważne jest natomiast, aby w chwili prowadzenia pojazdu mechanicznego przez sprawcę decyzja o cofnięciu uprawnień była wykonalna.

Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy wskazać trzeba, że w toku postępowania prowadzonego przeciwko A. K. uzyskano odpis decyzji Starosty proszowickiego z dnia 28 stycznia 2014 r., nr (...), o cofnięciu uprawnień kategorii B, C, B+E, C+E. W uzasadnieniu wskazano, iż wyrokiem Sądu Rejonowego w K., sygn. akt VIII K (...), z dnia 24 października 2013 roku, orzeczony został wobec wymienionego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, co stosownie do treści art. 103 ust. 1 pkt 4 u.k.p. obligowało organ do wydania decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami w orzeczonym zakresie. Wskazano również, iż po odbyciu orzeczonej kary dodatkowej, której początek liczy się od dnia 15 września 2013 roku, a koniec upływa z dniem 15 września 2016 roku, A. K. może ubiegać się o zwrot uprawnień, przy czym przywrócenie uprawnienia zatrzymanego na okres dłuższy niż 1 rok. uzależnione jest od wykazania się posiadaniem wymaganych kwalifikacji (k. 8).

W części dyspozytywnej przedmiotowej decyzji Starosty p. co prawda nie określono czasu, na jaki A. K. cofnięto uprawnienia, niemniej jednak powołano się na orzeczenie Sądu Rejonowego w K. z dnia 24 października 2013 roku, sygn. akt VIII K (...) - doprecyzowując w uzasadnieniu tej decyzji, że na mocy wskazanego wyroku skazującego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych został orzeczony na okres 3 lat, który upływa z dniem 15 września 2016 roku. Przyjęcie takiej jednostki redakcyjnej skutkowało tym, iż analizowana decyzja była obarczona wadą. Natomiast Sąd Rejonowy w B., VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w K., wyrokując w niniejszej sprawie, winien był nie tylko poprzestać na uznaniu, że wobec A. K. została wydana decyzja administracyjna o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, ale - na potrzeby dokonania oceny granic odpowiedzialności karnej oskarżonego - zobowiązany był do interpretacji treści tej decyzji oraz analizy jej mocy obowiązującej. Po upływie bowiem przedziału czasowego, na jaki

nastąpiło cofnięcie uprawnień (co było ściśle związane z wyrokiem Sądu Rejonowego w K., sygn. akt VIII K (...), który stanowił podstawę faktyczną wydania analizowanej decyzji administracyjnej), czyli z końcem 15 września 2016 roku, A. K. przestał obowiązywać nie tylko zakaz prowadzenia pojazdów, ale odzyskał on również przywilej do ubiegania się o wydanie uprawnień do kierowania pojazdami.

W konsekwencji, po upływie okresu wskazanego w przedmiotowej decyzji administracyjnej, czyli po dniu 15 września 2016 roku, a więc także w dacie czynu zarzucanego oskarżonemu, tj. w dniu 10 lutego 2019 roku, analizowana decyzja Starosty proszowickiego nie stanowiła już przeszkody do odzyskania lub ponownego uzyskania uprawnień o jakich mowa, a w konsekwencji również prowadzenie pojazdu mechanicznego po zakończeniu tego okresu nie stanowiło niestosowania się do decyzji o cofnięciu uprawnień, lecz było jedynie prowadzeniem pojazdu bez wymaganych uprawnień. Zachowanie takie nie wyczerpuje natomiast ustawowych znamion występków z art. 180a k.k. tylko stanowi wykroczenie z art. 94 § 1 k.w. (*wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2021 roku, V KK 161/21, LEX nr 3177764; z dnia 20 listopada 2020 roku, V KK 429/20, LEX nr 3082446; z dnia 12 lutego 2020 roku, IV KK 738/19, LEX nr 3079485, z dnia 23 lutego 2021 roku, V KK 541/20, LEK nr 3189942; z dnia 14 kwietnia 2021 roku, V KK 107/21, LEX nr 3229457*).

Jak słusznie podnosi się w skardze nadzwyczajnej, z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy wynika, że w dniu 10 lutego 2019 roku A. K. nie posiadał innego, niż zatrzymany uprzednio, dokumentu w postaci prawa jazdy (*wydruk z bazy KSIP-CEK - k. 10; przesłuchanie podejrzanego - k. 56*). Uzasadnia to twierdzenie, że po upływie okresu wskazanego w decyzji Starosty p. oskarżony nie ubiegał się o zwrot cofniętych mu uprawnień.

Nie ulega wątpliwości, że A. K. był osobą, która w dniu 10 lutego 2019 r. kierowała na drodze publicznej wskazany pojazd. Nie był on jednak osobą, która nie zastosowała się do wydanej w dniu 28 stycznia 2014 roku decyzji Starosty p., a jedynie osobą, która po cofnięciu jej uprawnień i upływie okresu na jaki je cofnięto, nie podjęła starań o ich ponowne uzyskanie. A. K. był więc osobą, która swoim

zachowaniem mogła wyczerpać jedynie znamiona wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., bowiem na drodze publicznej prowadził on pojazd, nie mając do tego uprawnień.

Lektura akt sprawy wykazała, że Sąd Rejonowy w B., VI Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w K., uwzględniając wniosek prokuratora złożony w trybie art. 335 § 2 k.p.k., nie przeprowadził w prawidłowy sposób kontroli merytorycznej materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przygotowawczym, a w konsekwencji prawidłowości przyjętej kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu.

Powyższe uchybienie Sądu stanowi rażące naruszenie wskazanych w zarzucie kasacji przepisów prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. prawidłowości przyjętej finalnie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego A. K. To zaś, co oczywiste, kształtuje rodzaj i ewentualny rozmiar odpowiedzialności karnej A. K..

Reasumując, musiało więc dojść do uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i wydania orzeczenia następczego w postaci przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B., VI Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w K., który będzie zobligowany prawidłowo rozpoznać złożony w trybie art. 335 § 2 k.p.k. wniosek prokuratora. Doprowadzi do skorygowania treści tego wniosku, aby jego kształt był zgodny z przepisami prawa albo rozpozna sprawę na zasadach ogólnych - mając na uwadze zwłaszcza kwestie związane z właściwą subsumcją czynu i związane z tym konsekwencje procesowe, w powiązaniu ze stosownymi regulacjami prawno-materialnymi.

Z tych względów orzeczono, jak w wyroku.